

Primož Mlačnik

direktor KO-SI d.o.o., Slovenj Gradec

»Naši predniki so bili pravi mojstri uporabe naravnih materialov«

»Marsikdaj zgolj oživljamo stara znanja in jih udejanjamo na modernih tehnologijah,« prizna Primož Mlačnik, direktor podjetja KO-SI. Njihov cilj je čim bolj izrabiti vse vhodne materiale z minimalno potrošnjo energije, kljub uspešni promociji eksotičnih naravnih vlaken, kot sta kokos in sisal, pa želijo v podjetju sistematično uvesti tudi predelavo domačih vlaken, kot so konoplja, lan in ovčja volna. S tem bi namreč, ocenjuje Mlačnik, zmanjšali rizike oskrbe in povečali dodano vrednost v domačem okolju. Temu tudi sicer posvečajo ogromno pozornosti in pomagajo praktično vsem, ki potrkaajo na njihova vrata.

Nina Šprohar, foto: Barbara Reya

Komisija za Nagrade Gospodarske zbornice Slovenije (GZS) je svojo odločitev, da Nagrado GZS za izjemne gospodarske in podjetniške dosežke podeli Primožu Mlačniku, direktorju KO-SI d.o.o., Slovenj Gradec, utemeljila z naslednjo obrazložitvijo:

Primož Mlačnik je direktor podjetja KO-SI d.o.o. iz Slovenj Gradca od leta 2007. Poklicno pot je začel v podjetju Železarna Ravne - Noži in jo nadaljeval v podjetju Prevent TRO Prevalje. Odločitve sprejema kot kompromis razuma in empatije, ustvarja ekipni duh in je vedno pozitivno naravnani.

Podjetje KO-SI je eden od vodilnih proizvajalcev tehnoloških izdelkov iz naravnih vlaken na evropskem trgu. V svoje programe vključuje le najboljše surovine, ki jih ponuja narava. Z nenehnim razvojem tehnoloških procesov in uvajanjem novih naravnih materialov iz obnovljivih virov ustvarja vrhunske, ekološke produkte, s katerimi je prisotno v več kot 30 državah.

Tehnološki napredek biotehnologije in eko-vezivnih materialov je v zadnjem času v velikem razcvetu, zato v podjetju KO-SI sledijo novostim in se povezujejo s ponudniki in univerzitetnimi centri znanj. V podjetju raziskujejo možnost uporabe novih naravnih materialov za tehnične namene, predvsem uporabo ostankov (slama/stebela rastlin), ki so v veliki meri neizkoriščeni. Pomembnost zelenega prehoda in uporabe naravnih materialov povečuje povpraševanje po produktih, širitve proizvodnega portfelja pa omogočajo, da obdržijo trenutne tržne deleže in kupcem ponudijo zanimive produkte iz bio materialov.

Čisti prihodki v podjetju v zadnjih treh letih rastejo povprečno po stopnji 7 %, ustvarjena dodana vrednost pa se je v tem času povečala za 20 % letno. Namen investicij zadnjega časa je bila takojšnja vzpostavitev energetske neodvisnosti, saj ima podjetje precejšnje potrebe po električni in toplotni energiji.

Podjetje razvija in opremlja lastni proizvodni proces z elementi integrirane avtomatizacije, kot so avtomatsko tehtanje in merjenje izdelkov, avtomatizirani procesi zlaganja, uporaba industrijskega vida za odpravljanje napak ter magnetna detekcija vključkov. Tudi na področju trajnosti je naredilo odločne korake, saj vzpostavlja lokalno samostojno energetska omrežje z lastno kogeneracijo in sončno elektrarno, ki sta učinkovito povezani in tudi vodeni za optimalni izkoristek v vseh proizvodnih procesih.

Družba KO-SI tvori strateška zaveznitva na trgu predvsem z možnostjo hitrega prilagajanja ponudbe izdelkov, intenzivnega razvoja novih izdelkov, ki predstavljajo novitete na mednarodnih trgih in hkrati tudi kupcem omogočajo konkurenčne prednosti.

Podatki o poslovanju za leto 2022

Skupni prihodki: 13.640.000 €

Dobiček pred obdavčitvijo: 650.000 €

Število zaposlenih: 104

Dodana vrednost na zaposlenega: 54.500 €

Veliko vlagate v razvoj tehnoloških procesov in uvajanje novih naravnih materialov. Je to po vašem mnenju ključ do uspeha v vaši panogi?

Vlaganja v razvoj tehnoloških procesov in z njimi omogočenimi potmi do novih izdelkov so precej specifična. Že pred koncem stoletja se je razvoj predelave sintetičnih vlaken močno odmaknil od tehnologij predelave naravnih vlaken, saj zaradi specifičnih lastnosti prvih in drugih ne moremo nikakor primerjati med seboj. Tako smo v podjetju spoznali, da so najboljše rešitve, do katerih pridemo na podlagi lastnega znanja in izkušenj, podprte z znanjem podjetij s področja strojegradnje in avtomatizacije. Teh imamo na Koroškem precej, zato lahko največkrat kar v lastni režiji razvijamo inovativne tehnološke rešitve in strojno opremo. Vlaganjem na področju avtomatizacije in tehnologij v našem podjetju ni konca, postala so vsakdanji vzporedni proces proizvodnje. Z veliko intenzivnostjo pa iščemo vse nove vrste materialov vlaknenih struktur, ki bi bili uporabni za naše izdelke, in tu marsikdaj z začudenjem odkrijemo že odkrito, saj so bili naši predniki pravi mojstri uporabe naravnih materialov. Tako marsikdaj zgolj oživljamo stara znanja in jih udejanjamo na modernih tehnologijah.

Ali ob tem sodelujete tudi s fakultetami in šolskimi centri? Kako mlade, perspektivne kadre privablja v podjetje?

Vsekakor smo zelo naklonjeni sodelovanju s srednjimi šolami in fakultetami. Ob številnih obiskih želimo mladim na najbolj slikovit način predstaviti proizvodni proces in jih s primeri uporabe navdušiti, da bi se nekoč morebiti srečali tudi kot sodelavci. Glede izdelkov in tehničnih rešitev pa sodelujemo z več univerzitetnimi ustanovami, kot so TU GRAZ, Biotehniška fakulteta Ljubljana in Fakulteta za tehnologijo polimerov Slovenj Gradec. Njihova izjemno široka znanja nam pomagajo skrajšati poti do zelenih ciljev. Prav tako redno certificiramo celoten spekter svojih izdelkov, za primernost uporabe v stiku s človekom, kar za nas izvaja priznani nemški institut Hohenstein, za posebej občutljive preizkuse pa OEKO Labor Köln. V prihodnje želimo prav s promocijo kompleksnejših izdelkov iz lesa in naravnih vlaken prepričati mlade, da smo pravi kraj zanje, saj bodo skozi delo oziroma zaposlitev lahko izkazovali svojo kreativnost.

Velik poudarek namenjate trajnostnemu razvoju. Kje vse je v podjetju viden?

Ob katerikoli spremembi bodisi tehnologije ali pa proizvodnih procesov je

eno osnovnih izhodišč, kako izrabiti vse vhodne materiale z minimalno potrošnjo energije. Tako imajo vsi naši predelovalni postopki integrirane reciklažne verige, znotraj katerih pripravljamo vse neuspele proizvode in obrez v material za ponovno uporabo. Z učinkovitimi rekuperativnimi napravami pa uporabljamo potrebno toplotno energijo v celotnem procesu. Delujemo torej s ciljem, da maksimiziramo izrabo repromaterialov in pri tem uporabimo čim manj energije, ki jo v veliki meri proizvajamo sami.

V prihodnje želimo prav s promocijo kompleksnejših izdelkov iz lesa in naravnih vlaken motivirati mlade, da smo pravi kraj zanje, saj bodo skozi delo oziroma zaposlitev lahko izkazovali svojo kreativnost.

Kakšne so prednosti naravnih v primerjavi z umetnimi materiali?

Uporabnost naravnih materialov je zelo široka, zato bi se opredelil predvsem do za nas najpomembnejše panoge. V industriji ležišč, kamor prodamo največji delež svojih izdelkov, nudijo naravni materiali svojstvene lastnosti, pomembne za pravilno lego spanja – denimo oporo hrbtenici in posebne toplotno regulacijske lastnosti, ki vplivajo na udobje spanja. Prednosti naravnih materialov so v zračni prepustnosti, sposobnosti vpijanja telesnih tekočin oziroma znoja in posebne izolativne sposobnosti, ki ohranja okoli telesa podobno temperaturo kot jo ima telo samo. To predstavlja najvišje spalno udobje. Za panogo proizvodnje ležišč najpogosteje izdelujemo materiale iz kokosa, konjske žime in ovčje volne. Kokosova vlakna so edina zaprta celična vlakna. S to lastnostjo preprečujejo vdor vlage v samo strukturo vlakna, kar se kaže v izjemni odpornosti obstoja v vlagi. Tako se netkani tekstil iz kokosovih vlaken uporablja kot varovalo proti izhlapevanju vlage, zaščita proti plevelu in hkrati toplotni izolator proti izsušitvi in tudi proti zmrzali. Stranski produkt – prah v stisnjeni obliki – pa dodajamo

zemeljskim substratom, saj jim ta zaradi izjemno visokih vsebnosti mineralov nudi dobre pogoje za rast.

Kljub uspešni promociji eksotičnih naravnih vlaken, kot sta kokos in sisal, želimo v podjetju sistematično uvesti tudi predelavo domačih vlaken, kot so konoplja, lan in ovčja volna.

Torej je pri vas odpadnih produktov zelo malo, če sploh ...

Tako je. Pomembno področje uporabe naravnih vlaken so tudi t. i. bioizolacije pri gradnji objektov. Izolacija iz kokosovih oziroma konopljinih vlaken, pogosto tudi ovčje volne, nudi objektom prav posebno bivalno klimo in neopisljiv občutek ugodja. Vse več je ljudi, ki želijo bivati v hišah, narejenih izključno iz naravnih materialov. Tako se na trgu pojavljajo specializirani ponudniki oziroma centri zdravega bivanja, ki prodajajo

in tudi usposabljaajo bodoče uporabnike glede izvedbenih tehnik uporabe naravnih materialov. Tudi embalaža kot eden glavnih virov onesnaževanja se z uporabo naravnih vlaknenih materialov lahko kompostira v vsakem domu z vrtom. Takšno ravnanje trajnostno izboljšuje naše okolje in povečuje samooskrbnost z zelenjavo in poljščinami, kar bomo vsekakor potrebovali.

Raziskujete tudi uporabnost vlaken iz lokalnega okolja. Kakšni so potenciali, kakšni so trendi na tem področju?

Kljub uspešni promociji eksotičnih naravnih vlaken, kot sta kokos in sisal, želimo v podjetju sistematično uvesti tudi predelavo domačih vlaken, kot so konoplja, lan in ovčja volna. Menim, da bi s tem zmanjšali rizike oskrbe in povečali dodano vrednost v domačem okolju. Trenutno se sicer ukvarjamo zgolj s predelavo stebel industrijske konoplje oziroma vlaken, ki tvorijo steblo. Načrt, ki je že v teku, pa je vzpostavitev celotne predelovalne verige,

O odličnosti:

Približati se odličnosti pomeni zame tako v osebnem kot v poslovnem svetu najti ravnovesje in pravo mero razmerij med telesnimi, duševnimi, miselnimi in čustvenimi parametri, podprtimi s srečo. Sreča pa, kot pravijo, se družijo s hrabri! Vse naštetu je sicer veliko lažje razlagati kot dosegati, zato menim, da sta tudi vztrajnost in sprejemanje porazov, ki te krepijo, nujna elementa vsakega navzven odličnega poslovnega. Kot eno od odličnih lastnosti prepoznavam tudi težnjo po preprostosti razmišljanja in uporabi tako imenovane zdrave kmečke logike. Čeprav so univerzitetna znanja pomembna, vidim njihovo največjo vrednost v tem, da dajejo smernice, kje iskati, ko nastopi problem, torej nam služijo zgolj kot pomagala. Odličnost pa človek odseva iz svoje osebnosti, sočutnosti in empatije, ki relativno hitremu svetu odločanja daje sposobnost kognitivnih zaznavanj in tudi odločanj na podlagi poslušanja samega sebe.

Verjamem, da si človek izbira svojo pot sam in se obdaja tako v zasebnem kot poslovnem svetu z ljudmi podobnih energij. Je pa tudi res, da se ljudje kot nosilci vsakega procesa spreminjamo. Približujejo se leta, ko bom že polovico svoje življenjske dobe oseba, ki kot prva skrbi za življenje podjetij in vse bolj spoznavam pomembnost tistih znanj, ki jih ni dala šola, pač pa igra v otroštvu, stiki z naravo in spoštovanje do sočloveka. Ljudje s takšnimi vrednotami praviloma odlično funkcionirajo v službi in imel sem srečo, da sem jih spoznal kar nekaj. Brez njih ne bi bilo naše poti do odličnosti. Da smo lahko v družbi odličnih, pa nam pomeni dano možnost se še oblikovati, izpopolnjevati in povzemati to, kar nekdo dela bolje, kakor tudi razdajati svoje znanje. Ti procesi imajo vzporednico v naravi, zato je naš poslovni slogan »samo najboljše, kar daje narava«.

vključujoč predelavo vlaken, od polja do končnega izdelka, ki predstavlja vlakna za proizvodnjo papirja, pogosto bankovcev. Že danes je namreč jasno, da bo konoplja pomemben sestavni del kompozitnih materialov jutrišnjega dne. Opremo za dekortikacijo že imamo, kakor tudi za predelavo vlaken. Instalirati jo nameravamo letos jeseni.

Kako boste to izvedli?

Večji del naloge bo vsekakor predstavljala vzpostavitev kooperacije med kmetijami, vmesnim skladiščenjem in nadaljnjo predelavo. Zavedamo se, da bomo pri sejalcih deležni interesa le, če bomo ponudili dovolj donosa po hektarju, kar pomeni, da bomo morali ponuditi tudi predelavo zelenega vrha oziroma semen, vsaj do faze sušenja. S tem namenom gradimo kombinirano sušilnico, navezujoč se na predelavo. Prepričani smo, da je projekt pridelave konoplje nacionalnega pomena, saj je njena vzgoja uspešna tudi na slabših oziroma opustošenih kmetijskih površinah, lahko pa tudi revitalizira kemijsko onesnažena zemljišča.

S svojimi izdelki ste prisotni praktično po vsem svetu, izvažate v več kot 30 držav. Katere so vaše glavne prednosti v primerjavi s konkurenco?

Konkurenco vsekakor spoštujemo in skrbno opazujemo. Menimo, da sta ravno celovitost nabora naravnih materialov in naša proizvodna prilagodljivost ena glavnih ključev zaupanja naših kupcev. Kakovost izdelka in spoštovanje poslovnega dogovora sodita med svete stvari naše kulture poslovanja. Ker pa gre za predelavo od narave danih dobrin, je potrebno posebno pozornost posvečati konstantnosti kakovosti. Ta narekuje posebne oziroma razpršene nabavne poti in ohranjanje kakovostnih zalog vlaken, ki jih imamo v našem podjetju zmeraj za tri mesece vnaprej. To nam omogoča korekcije mešanic, ki nikoli ne razočarajo naših kupcev.

Na katerih področjih ste po vašem mnenju dosegli odličnost?

Že po naravi smo skromnejši, zato bi raje rekel, da si želimo odličnosti, ki pa se po mojem mnenju kaže v znanjih prepoznavanja materialov, iz katerih proizvajamo, saj se ti zaradi naravnega izvora neprestano spreminjajo, lahko tudi do stopnje neuporabnosti. Odličnosti si želimo tudi pri promociji aplikativnih uporabnosti naravnih vlaken, saj smo prepričani, da je njihova uporabnost večna.

Zeleni prehod bomo hitreje dosegli z lastno racionalnostjo in okusno stopnjo skromnosti.

Vaše podjetje je energetske samozadostno. Kako pomembno je to zdaj, ko so cene energentov tako močno poskočile?

Energetski samooskrbnosti posvečamo posebno pozornost. Vzrok sta moj študij strojništva oziroma energetike in izkušnje, ko smo bili še manjše podjetje in smo morali skladiščiti materiale na parkirišču pred podjetjem. Takrat smo se bojevali proti vlagi, ki smo jo prinesli s kontejnerji, v pomoč pa nam ni bilo niti krajevno deževje. Bili smo izjemen porabnik toplote, paradoksalno ravno v poletnih mesecih. Začeli smo z urejanjem prezračevanih skladišč, prešli na sežig biomase in nadaljevali s kogeneracijo oziroma soproizvodnjo toplote in elektrike, z dosegom popolnega ponora toplotne energije. Prejšnje leto smo dogradili še sončno elektrarno. Tako lahko danes izbiramo med uporabo različnih energentov. Proizvodnja domače elektrike in toplote presega naše potrebe in jo bomo ponudili tudi drugim porabnikom.

Kakšne možnosti pripisujete sodobni družbi pri doseganju ciljev zelenega prehoda in

ekološke ozaveščenosti? Kakšno vlogo ima pri tem gospodarstvo?

Najpomembnejša je vzgoja mladih, saj bomo lahko le tako samoumevno in spontano zaživel drugače. Mi, starejši, se učimo predvsem preko stroškov, kar pa je prisiljeno in pogosto zavira razvoj. Zeleni prehod bomo hitreje dosegli z lastno racionalnostjo in okusno stopnjo skromnosti. Kot relativno malo gospodarstvo, ki ima le redke uveljavljene blagovne znamke, pa nam ne preostane drugega, kot da dobro premislimo vsak procesni korak, uvedemo čim več funkcionalne digitalizacije in človeške resurse pripravimo k stalnemu učenju in spreminjanju navad. Če bodo cilji jasni, smo zmožni hitro postati vzor ekološko naravnega gospodarstva.

Kako je podjetje KO-SI vpeto v lokalno skupnost?

Cilj podjetja je dolgoročno poslovanje v domačem okolju, tako tudi ni misli o prihrankih podjetja zaradi cenejše delovne sile in s tem povezanih selitev v druga okolja. To pa od nas zahteva, da ljudem dajemo varnost in zaupanje. Menimo, da je pozitivna lokalna skupnost ključna za dobre misli o posameznem podjetju, zato pomagamo praktično vsem, ki potrkaajo na naša vrata. Posebej radi namenjamo sredstva bolnišnici in šolam, predvsem ko gre za izpolnjevanje otroških želja. Doniramo tudi športu in kulturi.

Kako ste si ustvarili svojo najožjo ekipo sodelavcev in na kakšnih vrednotah temelji vaše vodenje?

Predvsem odprtost za nove pobude in samoiniciativnost sta v podjetju oblikovali skupino ljudi, ki še danes predstavlja moje najožje sodelavce. Skušam vzpostaviti odnose, ki temeljijo na zaupanju. Iskal pa sem predvsem sodelavce, ki imajo vsaj do določene mere podobne karakterne lastnosti, kot jih imam sam. Predvsem cenim, da so energični in jih težave ne zmotijo, temveč jim predstavljajo izziv – cenim torej ljudi, ki na težave ne zastavljajo vprašanj, pač pa podajajo rešitve. ■

Primož Mlačnik osebno

Skromen, prizemljen in sočuten – to je le nekaj vrlin, ki bi jih lahko pripisali Primožu Mlačniku. Povezanost z ljudmi in naravo sta gotovo vrednoti, ki ju globoko ceni, kar se odraža tudi v vpetosti v lokalno okolje in skupnost.

Že v otroštvu je prosti čas najraje preživel v naravi, zato dejstvo, da je na koncu pristal v ekološko usmerjenem podjetju, na prvi pogled ne preseneča. Zanimivo pa je, da je hkrati vzljubil tudi tehniko – doštudiral je strojništvo in ekonomijo, nato pa se zaposlil v železarskem podjetju. Čeprav je po prihodu v podjetje KO-SI sprva mislil, da ga bo delo dolgočasilo, je kmalu ugotovil, da prav narava lahko predstavlja največjo uganko in da je hkrati tudi največja učiteljica.

Bil je sicer odličen učenec, a spominja se, da se v šoli Krsta pri Savici ni naučil, nato pa pri preizkusu znanja prepisoval od sošolca, ki mu je že prej povedal, da se ni prav nič učil. Na koncu

sta oba dobila negativno oceno in se morala za kazen naučiti vseh osem kitic. »Znam jih še danes. Tisti sošolec pa je zdaj profesor na lesarski šoli,« se vedro spominja prigode, ki mu bo za vselej ostala v spominu.

Z družino se pozimi ob vsakem prostem času odpravijo na smučanje, ki ga Mlačnik obožuje. »Že ogled lepih smučarskih terenov po televiziji me izjemno sprošča,« prizna. Poleti pa sta njegova najljubša hobija gorsko kolesarjenje in daljši sprehodi s psom. Skupaj s sinovi rad s terenskim motornim kolesom obiskuje hribe in planine, kjer neizmerno uživa v prelepih razgledih in spoznavanjih raznolikosti lokalne pokrajine. ■

O odličnosti

Odličnost je zame: Znati balansirati poklicno in zasebno življenje ter biti zadovoljen sam s sabo.

Odličen življenjski moto: Jutri je nov dan.

Odlična šola za življenje: Nastopati na tržišču, biti del trga.

Odličen kraj za kakovostno bivanje: Bivanje na Koroškem in občasno na hrvaškem otoku.

Odlična sprostitev: Savna.

Odličen dopust: Senca in morje na Krku.

Odlična tekma: Smuk v Kitzu.

Odlična knjiga, ki sem jo prebral v zadnjem letu: Raje berem strokovne revije, med najbolj priljubljenimi je prav Glas gospodarstva.

Odličen koncert/gledališka predstava: José Carreras v Stožicah.

Odličen film: Bog, le kaj smo zagrešili.

Odlična glasbena skupina: Perpetuum Jazzile.

Odlična jed: Domača koroška klobasa.

Od nekdaj je svoj prosti čas najraje preživel v naravi, ali pa poizkušal v domači garaži popravljati razna prevozna sredstva.